

Sygn. akt I Ns 39/14

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2014 r.

SĄD REJONOWY W ZAMBROWIE I WYDZIAŁ CYWILNY

w składzie:

Przewodniczący – SSR Paweł Płoński

Protokolant – Danuta Sawicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 24 października 2014 r. w Zambrowie

sprawy z wniosku **B. G.**

z udziałem **Skarbu Państwa – reprezentowanego przez Starostę (...)**

o stwierdzenie nabycia spadku po J. P. (1)

I. stwierdza, że spadek **po J. P. (1)** (s. B. i B., ur. (...) w S.) zmarłym dnia (...) r. w Z., ostatnio przed śmiercią stale zamieszkałym w miejscowości R. (gm. R. (1)) – na podstawie ustawy i z dobrodziejstwem inwentarza – nabył:

Skarb Państwa – w całości;

II. stwierdza, że wnioskodawczyni i uczestnik ponoszą koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 39/14

UZASADNIENIE

postanowienia Sądu Rejonowego w Zambrowie z dnia 24 października 2014 r.

Wnioskodawczyni B. G. wystąpiła z wnioskiem o stwierdzenie nabycia spadku po J. P. (1), zmarłym dnia (...) r. w Z., ostatnio stale zamieszkałym w R.. W uzasadnieniu wniosku wskazała, że spadkodawca J. P. (1) nie pozostawił po sobie testamentu, ani też znanych wnioskodawczyni spadkobierców ustawowych. Jednocześnie z treści wniosku wynikało, że w skład spadku po zmarłym wchodzi udział w wysokości 3/6 części współwłasności gospodarstwa rolnego położonego w R., który odziedziczył po swojej żonie zgodnie z postanowieniem Sądu Rejonowego w Zambrowie w sprawie sygn. akt I Ns 230/09. Ponadto wnioskodawczyni wskazała, że jest siostrą J. P. (2) – zmarłej żony spadkodawcy J. P. (1) i obecnie zamieszkuje w domu, w którym wcześniej zamieszkiwał spadkodawca.

Sąd Rejonowy w Zambrowie ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca J. P. (1) zmarł w dniu (...) r. w Z., zaś ostatnio stale przed śmiercią zamieszkiwał w R.. W chwili śmierci był wdowcem, bowiem jego żona J. P. (2) zmarła wcześniej, tj. w dniu 20 maja 1980 r. Postanowieniem z dnia 16 września 2009 r. Sąd Rejonowy w Zambrowie w sprawie sygn. akt I Ns 230/09 stwierdził, że spadek po J. P. (2) – na podstawie ustawy – nabyli: mąż J. P. (1) w 3/6 części oraz siostry J. D. (1), B. G. i H. P. w 1/6 części każda z nich. Spadkodawca J. P. (1) nie sporządził testamentu, natomiast nie udało się ustalić, aby pozostawił po sobie spadkobierców ustawowych, tj. dzieci, rodziców, bądź rodzeństwa. W skład spadku po zmarłym wchodzi udział w wysokości 3/6 we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w R. oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) o powierzchni 1,2500 ha oraz udział w wysokości 3/12 we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w R. oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) o powierzchni 0,1400 ha.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie: pisma z USC w R. (k. 9), UG w R. (k. 10), wypisu z rejestru gruntów (k. 32) oraz odpisów skróconych aktów stanu cywilnego (k. 3-8, 11 i 13 z dołączonych akt tutejszego Sądu o sygn. akt I Ns 230/09).

Sąd Rejonowy w Zambrowie zważył co następuje:

Zgodnie z art. 1025 § 1 k.c. sąd – na wniosek osoby mającej w tym interes – stwierdza nabycie spadku przez spadkobiercę. Z treści art. 924 k.c. wynika, że spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy, wówczas też prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą na jedną lub kilka osób stosownie do przepisów księgi IV kodeksu cywilnego (tj. art. 922 § 1 i nast. k.c.). Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku (art. 925 k.c.), natomiast powołanie do spadku może wynikać z ustawy albo z testamentu (art. 926 § 1 k.c.). Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy w drodze testamentu albo gdy żadna z osób, które powołał w takim testamencie, nie chce lub nie może być spadkobiercą. Nie może być spadkobiercą osoba fizyczna, która nie żyje w chwili otwarcia spadku, ani osoba prawna, która w tym czasie nie istnieje (art. 927 § 1 k.c.), a ponadto nie dziedziczą również osoby uznane przez sąd za niegodne dziedziczenia (art. 928 § 1 k.c.), osoby wydziedziczone (art. 1008 k.c.) oraz takie, które złożyły oświadczenie o odrzuceniu spadku (art. 1020 k.c.), bądź zawarły ze spadkodawcą umowę o zrzeczeniu się dziedziczenia (art. 1048 i 1049 k.c.). Zgodnie z art. 670 k.p.c. w postępowaniu sądowym sąd spadku bada z urzędu, kto jest spadkobiercą, a w szczególności bada, czy spadkobierca pozostawił testament oraz wzywa do złożenia testamentu osobę, co do której będzie uprawdopodobnione, że testament u niej się znajduje. Jeżeli testament zostanie złożony, sąd dokona jego otwarcia i ogłoszenia.

Z poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych wynikało, że spadkodawca J. P. (1) nie pozostawił testamentu, a zatem zastosowanie miało dziedziczenie ustawowe przewidziane w przepisach art. 931 k.c. i następne. Postępowanie dowodowe wykazało, że J. P. (1) w chwili śmierci był wdowcem, gdyż jego żona zmarła wcześniej (tj. w dniu 20 maja 1980 r.) i nie pozostawił po sobie żadnych dzieci, ani też innych osób z najbliższej rodziny, które mogłyby nabyć spadek po nim. Brak było zatem spadkobiercy, od którego mogłoby być odebrane zapewnienie w trybie art. 671 k.p.c.. W związku z tym w toku niniejszego postępowania Sąd podjął próby ustalenia ewentualnych spadkobierców po zmarłym, jednakże okazały się one nieskuteczne (zob. pismo z Urzędu Stanu Cywilnego i Urzędu Gminy w R. – k. 9 i 10 oraz pismo wnioskodawczyni z dnia 21 sierpnia 2014 r. – k. 26). Ostatecznie w związku z tym, że w sprawie nie można było odebrać zapewnienia spadkowego, Sąd dokonał również ogłoszenia o toczącym się postępowaniu w trybie art. 672 i 673 k.p.c. (w dzienniku Gazeta (...), w Urzędzie Gminy w R., a także w budynku Sądu Rejonowego w Zambrowie), wzywając wszystkich spadkobierców po zmarłym J. P. (1), aby w terminie sześciu miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia zgłosili i udowodnili nabycie spadku – pod rygorem ich pominięcia w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku (k. 13).

Zgodnie z treścią art. 935 § 1 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w dacie otwarcia spadku (tj. (...) r.) w braku zstępnych, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada jego małżonkowi. W przypadku braku zstępnych i małżonka spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom, rodzeństwu i zstępnym rodzeństwa (§ 2), natomiast w braku małżonka spadkodawcy i krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu (§ 3). W wyniku przeprowadzonego postępowania nie ujawniono, aby zmarły J. P. (1) pozostawił jakiegokolwiek spadkobiercę z najbliższej rodziny, który nabyłby spadek po nim. Nie budziło przy tym wątpliwości, że ani wnioskodawczyni B. G., ani też osoby przez nią wskazane jako spadkobiercy zmarłej żony spadkodawcy (tj. H. P., R. D. oraz J. D. (2)) nie należą do kręgu ustawowych spadkobierców po J. P. (1). Osoby te mogłyby ewentualnie zostać spadkobiercami wyłącznie w drodze rozporządzenia przez spadkodawcę swoim majątkiem w testamencie, co jednak nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W świetle powyższego oraz w myśl art. 935 § 3 k.c. spadek po J. P. (1) przypadł w całości Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu, który dziedziczy w ostatnim kręgu. W związku z tym Sąd w toku postępowania na mocy art. 510 § 2 k.p.c. dopuścił do udziału w sprawie w charakterze uczestnika niniejszego postępowania Skarb Państwa – reprezentowany przez Starostę (...), który występuje on w roli statio fisci Skarbu Państwa, albowiem wykonując zadania z zakresu administracji rządowej z mocy art. 23 ust. 1 pkt 8 ustawy z dnia 21 sierpnia o gospodarce

nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r., Nr 102, poz. 651 z późn. zm.) – podejmuje czynności w postępowaniu sądowym, w szczególności w sprawach dotyczących własności lub innych praw rzeczowych na nieruchomości, o zapłatę należności za korzystanie z nieruchomości, o roszczenia ze stosunku najmu, dzierżawy lub użyczenia, o stwierdzenie nabycia spadku, o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 grudnia 1999 r., sygn. akt II CKN 683/99). Jednocześnie doszło do nabycia spadku z dobrodziejstwem inwentarza, gdyż zgodnie z treścią art. 1023 § 2 k.c. pomimo tego, że Skarb Państwa, ani gmina nie składają oświadczenia o przyjęciu spadku – to spadek uważa się zawsze za przyjęty z dobrodziejstwem inwentarza.

W związku z tym, że w skład spadku wchodził udział w gospodarstwie rolnym, zaś otwarcie spadku nastąpiło przed dniem 14 lutego 2001 r., dlatego też w niniejszej sprawie miały zastosowanie przepisy szczególne dotyczące dziedziczenia gospodarstw rolnych (art. 1058 k.c. i następne). Tym niemniej z uwagi na to, że spadkodawca nie pozostawił po sobie osób najbliższych, które mogłyby nabyć to gospodarstwo rolne – to w myśl art. 1063 k.c. (w brzmieniu obowiązującym w chwili otwarcia spadku), jeżeli ani małżonek spadkodawcy, ani żaden z jego krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy nie odpowiada warunkom przewidzianym dla dziedziczenia gospodarstwa rolnego albo jeżeli uprawnionym do dziedziczenia są wyłącznie osoby, które w chwili otwarcia spadku są trwale niezdolne do pracy – wówczas gospodarstwo dziedziczą spadkobiercy na zasadach ogólnych. W świetle powyższego cały spadek po J. P. (1), w tym również wchodzący w jego skład udział w gospodarstwie rolnym – nabył z mocy ustawy oraz z dobrodziejstwem inwentarza Skarb Państwa.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Rejonowy na podstawie art. 1025 § 1 k.c. i art. 935 § 3 k.c. w zw. z art. 1023 § 2 k.c. oraz art. 1063 k.c. orzekł, jak w sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania orzeczono w pkt II sentencji postanowienia na podstawie art. 520 § 1 k.p.c. uznając przy tym, że wnioskodawczyni i uczestnik postępowania powinni je ponieść w zakresie związanym ze swym udziałem w sprawie.